

Ridläraryrket – dåtid, nutid, framtid

Här nedan följer en presentation av studien i sin helhet som den är tänkt. Jag vill samtidigt lyfta fram den första delen av studien särskilt, då denna är av mer historisk karaktär och behöver formaliseras och struktureras ytterligare för att fylla sitt syfte. Tillsammans med mina handledare har vi resonerat en hel del kring upplägget och därmed har också nya frågor aktualiserats som behövs redas ut. Min förhoppning är att planeringsseminariet ska hjälpa mig att strukturera upp studien ytterligare och rätta ut den stora mängd frågetecken som föreligger kring framförallt teoretisk referensram och historisk analys.

Bakgrund

Presentation och definition

Ridsporten är en av de största barn- och ungdomsidrotterna i Sverige (RF, 2007). Idag finns det cirka 550 ridskolor i Sverige som är anknutna till Svenska ridsportförbundet (SvRF) och 65 % av de aktiva är under 26 år (SvRF, 2009a). Under de senaste fem decennierna har ridsporten både utvecklats och växt och ridskolornas roll har kommit att bli en betydande aktör i idrottsrörelsens organisation. Under denna utveckling har ridsporten också genomgått ett paradigmskifte från att ha varit en del i den militära utövningen till att engagera främst unga flickor. År 2005 var det 87 % kvinnor och 13 % män som var aktiva inom ridsporten (RF, 2006). Trots ridsportens omfattning och betydelse är den ur ett samhälls- och beteendevetenskapligt perspektiv relativt lite studerad. Mot denna bakgrund finns det ett behov av att genomföra studier som beskriver och analyserar dess progression, funktion och betydelse, i syfte att generera mer kunskap inför framtiden.

Historik

Ridskolornas verksamhet sett ur ett pedagogiskt och didaktiskt perspektiv bygger idag fortfarande mycket på traditionerna från den tidigare militära utövningsformen. Ridsporten utformades allt eftersom civila började intressera sig och fick möjlighet till utövning. Detta initierades framförallt i samband med den svenska försvarsmaktens stora nedskärning av arméns hästar i slutet av andra världskriget (Furugren, 1990). Regeringen och riksdagen gav 1948 i uppdrag till en nybildad organisation, Ridfrämjandet (vars syfte var att befrämja ridning som folksport), att vuxna och ungdomar skulle få möjlighet till utveckling av ridning och hästkunskap till inte allt för höga kostnader (Ståhlberg, 1999). Den svenska arméns hästar utackorderades och vartefter påbörjades ridskolornas framväxt och behovet av utbildade ridlärare blev större (Ståhlberg, 1999). Tidigare var det främst före detta militärer som drev ridundervisningen, men i och med att utbildningen ändrade inriktning blev det allt fler kvinnor som utbildade sig till ridlärare. Under senare delen av 50-talet började den allt snabbare ungdomsverksamheten uppmärksammas inom Ridfrämjandet (Hedenborg, 2009). Verksamhet med inriktning mot unga utformades och undervisningsmaterial började produceras i syfte att utbilda de unga i hur man tar hand om hästar. Ridfrämjandet anställde också två riksinstruktörer som hade till uppgift att utbilda ungdomsledare samt konstruera studieplaner och stötta de lokala avdelningarna i deras kontakter med myndigheter (Hedenborg, 2009). Hedenborgs (2009) studie visar härigenom på hur ridsportens verksamhet kom att förändras i och med barn och ungas alltmer växande intresse.

Genus

Antalet pojkar som rider på ridskolan är mycket litet och tidigare studier inom idrottsrörelsen visar på hur ridsporten i Sverige framstår som en feminin idrott inte minst på grund av att den förknippas med attribut som oftast tillskrivs flickor (Larsson, 2001; Fagrell, 2000; Koivula, 1999). Ridskoleverksamhet, i synnerhet, ligger till grund för detta, då det är denna som utgör

grunden och plattformen för flickornas aktiva utövande. För att ridsporten ska kunna utvecklas vidare behövs både kvinnor och män finnas på ridskolorna och det behövs även en tydligare förbindelse mellan ridskola - tävlingsport, som till exempel genom manliga förebilder och tränare (Thorell, 2010). Detta för att kunna bryta de genusmönster som existerar och som medför att pojkar, framförallt i början av tonåren, som rider, trakasseras och mobbas i skolan. Detta visar också mindre tidigare studier på (Carlberg & Lindblom 2008; Larsson 2006). Även internt kan ridskolornas verksamhet idag komma att karaktäriseras som feminin, medan inom tävlingsridsporten (där fler män är aktiva inom) beskrivs som riktig ridsport. Detta visar på en hierarkisk ordning även inom ridsporten (Thorell, 2010). Ridsporten är dock en av få idrotter där män och kvinnor i olika åldrar tävlar med varandra på lika villkor, vilket är en relativt unik företeelse och som medför att det är en av världens mest jämställda sporter (NS, 2008).

Hedenborg (2009) diskuterar begreppet omvårdnadsfostran i en historisk analys av Ridfrämjandets verksamhet. Begreppet tävlingsfostran har sedan tidigare en stark koppling till konstruerad manlighet och påverkar därigenom många föreningsidrotters verksamhetsutformning relativt mycket (SoU, 2008:59). Ridfrämjandets alltmer växande barn och ungdomsverksamhet fokuserade dock inte på tävling utan framförallt på hästkunskap och hästskötsel. Därav kom stora delar av den allt mer utvecklade kursverksamheten och utbildningsmaterialen under 70- och 80-talet att beröra just detta. Hedenborg (2009) ser detta som en betydande del i paradigmskiftet. Under den militära tiden fanns en tydlig hierarki med hästskötare som skötte hästarna medan officerarna red. Sett i motsats till den verksamhet som kom att växa fram på ridskolorna innebar att enbart en liten del av utövarnas tid gick åt till att rida. Hedenborgs (2009) resultat bygger därigenom på begreppet omvårdnadsfostran där det kulturellt formade könet påverkar den verksamhet som kom att utvecklas.

Kultur och socialarena

I ridskolemiljö skildrar Forsberg (2007) flickors identitetsskapande inom ridsporten och hur de skapar och reproducerar normer, roller och regler som reproducerats i stallet under decennier. Studien visade också att stallet är en arena för flickor och kvinnor att vistas i och som gör att handlingsutrymmet vidgas i förhållande till genusnormer i samhället i stort. Miljön är i stor utsträckning enkönad och det finns utrymme för kvinnlig identifikation i alla åldrar. Den handlingskraft och självständighet som stallets karaktär ger kvinnorna möjlighet att utveckla blir något som de yngre influeras av.

Ridskolornas verksamhet och miljö kan komma att särskiljas beroende på vilket klimat som föreligger inom den sociala miljön. Alla idrotter genomsyras av någon form av kultur som har sitt ursprung utifrån historiska traditioner vilket i sin tur präglar och påverkar föreningarna (Redelius, 2002). Förhållningssätt reproduceras och återskapas kontinuerligt om inte kulturen ifrågasätts och tydliggörs, vilket lätt leder till att både personal och medlemmar socialiseras in i den rådande kulturen. Ridläraren som också i regel arbetar som verksamhetsansvarig för ridskolan har en betydande roll för den atmosfär och kultur som föreligger inom föreningen. Ansvar kan också komma att inbegripa en överblick och analysförmåga när det gäller ridskolan som social arena. Även om att idrottsutövandet först och främst handlar om träning och tävling kan man som ledare och inte bortse från den sociala dimensionen och det sociala sammanhanget (Börjesson & von Essén, 2007). Inte minst genom att stötta, trösta men det kan också komma att medföra ställningstagande till moraliska frågor men också sociala problem. I ridlärarrollen är det också av stor vikt att kunna ingripa när ett barn/ungdom mår psykisk dåligt (Lerge & Nordström, 2007).

Yrkesrollen

Ledarskapet inom ridsporten skiljer sig till viss del från andra idrotter genom att ledarna (ridlärarna) är yrkesverksamma och arbetar inte ideellt. Ridlärarnas yrkesroll innebär också att de inte enbart leder själva undervisningen, utan ansvarar också vanligtvis för arbetsuppgifter som rör den dagliga skötseln av hästarna, driften av anläggningen och administrativt arbete. Ridundervisningen bygger mycket på militära traditioner i såväl övningar som instruktioner (kommandon). Både Lundesjö-Öhrström (1998) och Falkensson (2003) menar på att kontakten mellan instruktören och eleven skulle bli bättre och främja inläringen på ett utvecklande sätt om de använde sig av ett mer analyserade undervisningssätt. En mindre studie visar också på vikten av att ridinstruktörerna har förmåga att undervisa utifrån olika inlärningsstilar (Axelsson, mfl, 2008). Stalfelt (1997) menar att ridpedagogiken under den militära utbildningens tid var enkel, då det fanns ett klart syfte, medan målen inom ridundervisningen idag är otydliga trots att målgrupperna är tydliga.

Totalt finns det i Sverige idag cirka 700-800 ridskolor som drivs av föreningar, organisationer, företag och privatpersoner (Jordbruksverket, 2005). Ridskolornas verksamhet som bedrivs inom ramen för SvRF kan vara av varierande kvalitet. Detta trots att det finns riktlinjer som har utformats för hur ridskoleverksamhet ska vara uppbyggd i enhetlighet med säkerhet och hästarnas välfärd (SvRF, 2008). Det finns inte, fastän flertalet utbildningsmöjligheter, tillräckligt med utbildade ridlärare på landets ridskolor (SvRF, 2009b) och ungefär 1/3 saknar därför formell utbildning (Jordbruksverket, 2005), vilket också bidrar till att kvalitén på undervisningen och verksamheten kan växla. Ridlärarutbildningarna har skapats för att förbereda och utbilda ridläraren för framtidens uppdrag. Ridläraryrkets förändring och utveckling har skett i takt med ridskolornas utbredning. Utbildningarna har också kommit att förändrats över tid men merparten av instruktörsutbildningarna genomförs fortfarande på SvRF's utbildningsanläggning Ridskolan Strömsholm.

Samhällsbetydelse

I en rapport från Jordbruksverket (2005) betonas ridskolornas betydelse för samhället, framförallt vad gäller barn och ungdomsverksamhet. Dels genom att ridskolorna erbjuder utbildning i ridning och hästskötsel, men också genom att skapa intresse för sporten. Vidare visade kartläggningen att det är av stort värde och intresse att studera nuvarande och framtida förutsättningar för denna typ av verksamhet. Detta utifrån de pedagogiska utmaningar som ridläraryrket står inför. Ridsporten är även en av idrottsrörelsens viktigaste aktörer när det gäller verksamhet för individer med funktionsnedsättning och detta bör också utgöra viktig del i dessa utmaningar. Likaså frågor som rör ridsporten och etnicitet, vilka också ligger till grund för vidare analys, då barn och unga från annan kultur idag utgör en minoritet bland andelen aktiva. Genusproblematiken utgör, som tidigare nämnts, en annan viktig del, då ridsporten och framförallt ridskoleverksamheten rekryterar inte unga pojkar, vilket medför att ridsporten har svårt att utöka antalet medlemmar (Thorell, 2010).

Engström (2007) visar på olika trender inom barn- och ungdomsidrotten som kan komma att påverka idrottsutövandets utformning i framtiden. Ungdomskulturen har exempelvis kommit att förändras över tid vilket också påverkar både skolan och idrottsrörelsens pedagogiska inriktning och utformning. Valet av idrott sker främst genom socialisationsfaktorer som föräldrarnas intresse och ekonomiska förutsättningar, kompisars intresse, men det påverkas också av andra faktorer som miljö och uppväxtförhållanden. Det finns också en stark koppling mellan identitetsskapandet och närliggande kulturella sammanhang där ungdomarna, trots stora valmöjligheter ändå väljer utifrån sociala aspekter (Augustsson, 2007; Larsson, 2008). Barn och ungdomars livsstilar har kommit att bli alltmer individuella, men man bryter trots allt ogärna genusmönstren och väljer därför det som ligger i linje med könstillhörighet. Valet

kan därför komma att utgöra en medveten och omedveten investering för att uttrycka identitet och social status (Engström, 2007).

I dag finns det ett mycket stort antal aktiviteter för barn och ungdomar och därav kan idrotten komma att konkurrera med andra sysselsättningar men samtidigt startar också idrottsutövandet i allt tidigare åldrar (Engström, 2007). Ridsporten är en av de idrotter som har visat sig tappa medlemmar, framförallt flickor mellan åldern 13-16 år (Engström, mfl, 2008). Det finns en tendens att flickorna istället går över till att ägna sig åt andra former av idrottsutövande som dans, aerobic och styrketräning. Utifrån en mindre studie utförd av hippologstudenter skulle fler barn och ungdomar stanna kvar inom ridsporten om ridskolorna hade mer kännedom om elevernas målsättning och om det fanns olika alternativa inriktningar och olika nivåer inom ridskoleverksamheten (Gardner & Svedemark, 2007).

Studiens betydelse och relevans

Ridskolor utgör en betydande del för samhället som en av de mest populäraste idrotter, särskilt vad gäller barn och ungdomsverksamhet. Ridsporten som idrottsutövning bidrar till stor del till ungdomars sociala utveckling med förståelse och kunskap om ledarskap, demokrati och ansvarstagande. Det är därför av stor vikt att ridläraren har en gedigen och till målgruppen anpassad pedagogisk utbildning för att kunna möta olika elevers behov oavsett kön, etnicitet, social bakgrund eller funktionsnedsättning. Denna studie kan därför ses som ett verktyg inte minst för SvRFs organisation men också för andra intressenter som Ridskolan Strömsholm, Ridskolornas Riks Organisation (RRO), Sveriges Lantbruksuniversitet (hippologenheten vid SLU), Hästsportens folkhögskola, Hästnäringens Nationella Stiftelse och Riksidrottsförbundet.

Det från och med hösten 2010 treåriga Hippologprogrammet syftar till att utbilda ridlärare. Utbildningen står under SLU och delar av den är förlagd till Svenska ridsportförbundets utbildningsanläggning Ridskolan Strömsholm. Detta utgör en bra mötesplats för universitet och hästnäring. Det är av stor vikt att forskning bedrivs i anslutning till denna universitetsutbildning, för att säkerställa kvaliteten. På SLU finns dock ingen pedagogisk institution och därav blir också samverkan med andra lärosäten av stor vikt. Denna studie genomförs i samband med den Nationella forskarskolan i idrottsvetenskap och därför har också samarbete inletts med Karlstad universitet och Göteborgs universitet i form av handledarexpertis.

Syfte och mål

Den tidigare beskrivna bakgrunden avser att påvisa vilka kritiska punkter som inryms i ridlärarprofessionen utifrån den utvecklingen som skett inom ridsporten, idrottsrörelsen och samhället. Ridsporten har genomgått ett paradigmskifte från manligt till kvinnligt med effekter på ridskoleverksamhetens pedagogik och lärandemiljö. Svenska Ridsportförbundet poängterar vikten av breddning för olika kön, etnicitet, social bakgrund och funktionsnedsättning för den framtida ridskolan. För att möta de utmaningar som ställs på ridläraryrket i framtiden behövs grundforskning som kan utgöra en plattform för utbildning i pedagogik och ledarskap av framtidens ridlärare.

Syftet med det föreslagna projektet är att utifrån ett kultursociologiskt perspektiv, särskilt med genusaspekt, analysera och diskutera de pedagogiska utmaningar som kan ingå i ridlärarens profession. Målet är att på lång sikt bidra till att säkerhetsställa kvaliteten på utbildningen och

lärandemiljön vid landets ridskolor genom att generera en grund för ridlärarutbildningens pedagogiska innehåll och inriktning.

Studiens frågeställningar är

- Vilka är de grundläggande faktorerna för det paradigmskifte som har skett inom ridsporten, och hur har detta kommit att påverka den svenska ridskolans utbildning och lärandemiljö?
- Hur har ridlärarens yrkesroll växt fram under de senaste femtio åren?
- Hur uppfattar ridläraren sin yrkesroll utifrån den verksamhet som bedrivs och tillämpas på ridskolan idag?
- Hur har ridlärarutbildningarna kommit att förändrats över tid och vilka framtida utmaningar finns vad gäller det pedagogiska innehållet?

Studiens upplägg

Teori

För att kunna studera och analysera de pedagogiska utmaningar som ridlärarna möter i den dagliga verksamheten med eleverna ämnar projektet att ta stöd i ett kultursociologiskt perspektiv, med särskilt fokus på genusaspekter. Säljös (2000) teorier om sociala strukturer och dispositioner kommer att utgöra en form av analysverktyg i syfte att klarlägga ridsportens struktur och utformning. Likväl som Hirdmans (2001) och Connells (2003, 2006) teorier om dikotomi och hierarki för att försöka förtydliga det paradigmskifte som ägt rum inom ridsporten och vilken roll det har för betydelse inför framtiden.

Genomförande och tidsplan

Delstudie 1 (2010-vt 2011)

Syfte: Samla referensmaterial hur ridläraryrket har kommit att utvecklas över tid under de senaste decennierna.

Frågeställningar:

- Vilka är de primära faktorerna för det paradigmskifte som har skett inom ridsporten, och hur har detta kommit att påverka den svenska ridskolans utbildning och lärandemiljö?
- Hur har ridlärarens yrkesroll förändrats under de senaste femtio åren?
- Hur har ridlärarutbildningarna utvecklats över tid vad gäller det pedagogiska innehållet?

Genomförande: Genomföra en retroperspektiv studie genom att kartlägga ridlärarprofessionen ur ett historiskt perspektiv i förhållande till ridskolornas framväxt. Detta utifrån en kvalitativ metod och via ett strategiskt urval av äldre ridinstruktörer som utbildades och varit verksamma under tidigare år. Kompletteras genom analys av historiska källor som skrifter/dokument samt bilder/fotografier. Särskilt belysa det som medförde att ett paradigmskifte ägde rum. Detta ska utmynna i *Artikel 1*.

Delstudie 2 (ht 2011-2012)

Syfte: Identifiera och kartlägga de villkor och frågeställningar som råder för dagens ridlärare.

Frågeställningar:

- Hur uppfattar ridläraren sin yrkesroll utifrån den verksamhet som bedrivs och tillämpas på ridskolan idag?

- Hur ser dagens ridlärare på framtida utmaningar vad gäller pedagogik och lärandemiljö?

Genomförande: En processinriktad hearing föreläggs på Ridskolan Strömsholm tillsammans med aktiva inom SvRF's organisation samt yrkesverksamma ridinstruktörer. Projektet presenteras utifrån den första delstudien och kort om de kommande delstudierna och det huvudsakliga syftet. SvRF inbjuds därefter att diskutera kritiska punkter inför morgondagens ridskola tillsammans med de yrkesverksamma ridinstruktörerna i syfte att generera mer kunskap till projektet. Studien omfattar även insamling av data genom intervjuer, vilka transkriberas och bearbetas/analyseras ur ett kvalitativt perspektiv. Sammanställning genomförs utifrån ett nutidsperspektiv. *Artikel 2.*

Slutgiltig rapport (2012-2013):

Sammanställning av det totala projektet presenteras i form av en licentiatuppsats.

Teori och metod

Planen bygger som tidigare redovisat på att använda ett kultursociologiskt perspektiv som en teoretisk referensram för analys av såväl intervjuer som av skrifter/dokument och bilder/fotografier. Säljö (2005; 2000) visar på hur människors sätt att bete sig, tänka, kommunicera och förstå verkligheten är formade av sociala och kulturella erfarenheter. Ett sociokulturellt perspektiv bygger på hur människor tillägnar sig och formas av deltagande i kulturella aktiviteter. De kommunikativa processerna utgör en central del i det sociala samspelet och ligger till grund för lärande och utveckling. Reproduktionen av kunskaper och färdigheter utgör en viktig del i alla kulturer och sociala praktiker. Det sociokulturella perspektivet visar på socialisationens påverkan genom kulturella handlingar, föreställningar och samspelsmönster. Dessa existerar i och genom kommunikation, vilket medför att det skiljer sig åt mellan samhällen och livsmiljöer.

För att kunna beskriva och analysera det paradigmskifte som ägt rum behövs också genusteoretiska verktyg som Connell (2006, 2003) och Hirdman (2001). Dessa teorier ska ligga till grund för en del av analysen i syfte att finna hur dikotomi och hegemonisk maskulinitet kan ha påverkat paradigmskiftet. Till detta finns anledning att analysera både inre och yttre påverkansfaktorer. Samhällets utveckling med rådande normer och värderingar påverkar således men också de föreställningar som kan verka och existera bland de aktiva inom ridsporten. Hirdmans (2001) teori bygger på genussystemet som en grundläggande ordning på vilka politiska, sociala och ekonomiska system vilar. Genom begreppen dikotomi och hierarki upprätthålls detta. Dikotomin innebär i detta fall att man håller isär manligt och kvinnligt. Hierarki menar Hirdman (2001) är något som utgår från att mannen är normbärare. Inom idrotten synliggörs detta tydligt genom att pojkar/män och flickor/kvinnor tränar och tävlar för det mesta separerade (här är då ridsporten som tidigare nämnts ett stort undantag). Connell (2006) använder sig av det liknande begreppet "egenskapernas dikotomi" för att visa på egenskaper som är kopplade till de olika könen. Begreppet hegemonisk maskulinitet är en yttre form av genuspraktik som innefattar patriarkatets legitimitet och upprätthåller mäns dominant position och kvinnors underordnande (Connell, 2003). Detta skapas genom ett samband mellan kulturella ideal och institutionell makt, som till exempel de högsta nivåerna inom näringslivet, militären och staten.

Genom att ta del av historiska källor som dokument/skrifter samt bilder/fotografier är förhoppningen att kunna återspegla den utveckling som har skett inom ridläraryrket. Med det

sociokulturella perspektivet som teoretisk referensram är ambitionen att försöka analysera och beskriva de traditioner och föreställningar som finns kvar i ridsporten än idag. För att förtydliga bilden ytterligare behövs ett flertal intervjuer som mer genomgripande och ingående ämnar ta del av ridlärares erfarenheter och uppfattningar. Resultatet har för avsikt att basera sig på individernas berättelser men söker även samband mellan individernas uppfattningar.

Studien blir av kvalitativ karaktär med historisk analys och intervjuer som metod. Intervjumetod ställer en del krav på kunskap då man som intervjuare mottar en mängd information och därför också skall ses som ett redskap (Kvale, 2009). Resultatet av en intervju beror framförallt på intervjuarens kunskaper, känslighet och empati. Den kvalitativa bearbetningen kan präglas oftast av just den person som genomför arbetet (Patel & Davidsson, 2003; Kvale, 2009). Det sedvanliga är att man genomför ett antal intervjuer, därefter bandar dessa och först när alla intervjuer är genomförda påbörjas analysen. Det är ettoreflekterat och omedvetet sätt att se på analysfrågan. Idealt, menar Svensson & Starring (1996), bör varje analys av intervjuer påbörjas efter varje enskild intervju. Kvale (2009) menar samma sak, det vill säga att efteråt kan det vara värt att ägna 10 minuter åt att reflektera över vad man fått veta under intervjun. Dessa omedelbara intryck kan i form av anteckningar eller inläsning på intervjubandet, ge en värdefull bakgrund åt den senare analysen av utskriften.

Metoden kommer troligtvis att utgöras av en hermeneutisk karaktär genom att dialogen mellan intervjuare och respondent omvandlas till text som sedan ska tolkas. Hermeneutiken innefattar, enligt Kvale (2009) två delar, dels via dialogen som genererar de texter som sedan ska tolkas och dels utifrån själva tolkningen av de skapade intervjutexterna. Tolkningen sker genom olika steg eller nivåer, som också vanligtvis kallas den hermeneutiska spiralen. Detta innebär att texten som helhet oftast är relativt diffus vid första anblicken och utifrån det startar tolkningen av de enskilda delarna. Dessa relateras in sin tur tillbaka till helheten igen vilket medför att bilden (eller helhetsförståelsen) sakta men säkert klarnar utifrån att studera delarna och sedan relatera den till helheten. Processen fortgår fram till dess att man har funnit mönster och en giltig enhetlig mening (Kvale, 2009).

Kvale (2009) menar att ett etiskt forskningsbeteende är en viktig del i processen som medför kunskap om moraliska värderingar. Alla intervjupersoner som deltar i studien kommer att behandlas konfidentiellt. Det konfidentiella i forskningen innebär att privata data som identifierar undersökningspersonerna inte kommer att redovisas (Kvale, 2009; Trost, 2005). Samtliga av ridlärares måste ge sitt samtycke, efter det att de har blivit informerade om syftet med undersökningen och hur den är upplagd och på vilket sätt informationen kommer att presenteras. Respondenterna ska i samband med förfrågan om deltagande, också få en utförlig redovisning för hur materialet ska komma att användas och presenteras, detta i enlighet med Vetenskapsrådets forskningsetiska principer (Vetenskapsrådet, 2002). De medverkande bör också enligt Vetenskapsrådets forskningsetiska principer (Vetenskapsrådet, 2002) få möjlighet att ta del av forskningsresultatet och få en rapport eller sammanställning. Därefter kommer, vilket jag också ska informera dem om, samtliga respondenter få en kopia på den färdiga studien.

Referenser

Litteratur

- Augustsson, C. (2007). *Unga idrottarens upplevelser av föräldrappress*. Doktorsavhandling, Estetisk-filosofiska fakulteten, Karlstads universitet.
- Axelsson, E., Hansson, J. & Lind, J. (2008) *Ridundervisningens anpassning till inlärningsstilar*. FDA nr. 353. Hippologenheten, SLU.
- Börjesson, M & von Essén, J. (2007). *Det sociala ledarskapet* FoU-rapport (2007:3) Riksidrottsförbundet.
- Carlberg, S. & Lindblom, I. (2008) *Motiv till att pojkar börjar rida på ridskola*. FDA nr. 361. Hippologenheten SLU.
- Connell, R W. (2003). *Maskuliniteter*. Göteborg: Förlag Daidalos.
- Connell, R W. (2006). *Om genus*. Göteborg: Förlag Daidalos.
- Engström, L-M. (2007). *Idrotten vill – en utvärdering av barn- och ungdomsidrotten*. FoU-rapport 2007:1 Riksidrottsförbundet.
- Engström, L-M & Thedin Jacobsson, B. (2008). *Vilka stannar kvar och varför – En studie av ungdomars deltagande i föreningsidrott*. FoU-rapport 2008:4 Riksidrottsförbundet
- Falkensson, M. (2003) *Lärande i ridskolan – reflektion och kritiskt tänkande i samband med ridlektioner*. Kandiadt uppsats, Pedagogiska institutionen, Lunds universitet.
- Fagrell, B (2000) *De små konstruktörerna. Flickor och pojkar om kvinnligt och manligt i relation till kropp, idrott, familj och arbete*. Stockholm: HLS Förlag.
- Forsberg, L. (2007). *Att utveckla handlingskraft. Om flickors identitetsskapande processer i stallet*. Luleå tekniska universitet Institutionen för pedagogik och lärande 2007:43 ISSN: 1402-1757.
- Furugren, B. (1990) *Från vildhäst till sporthäst: om hästens historia från istid till nutid*. Uppsala
- Gardner, J. & Svedemark, E. (2007) *Barns och ungdomars avhopp från ridskolan*. FDA nr. 331. Hippologenheten, SLU.
- Hirdman, Y. (2001). *Genus – om det stabila föränderliga former*. Malmö: Liber.
- Jordbruksverket (2005) *Kartläggning och analys av hästverksamheten i Sverige*. Rapport.
- Koivula, N (1999) *Gender in sport*. Stockholms universitet, Psykologiska institutionen.
- Kvale, S. (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun* Lund: Studentlitteratur.
- Larsson, B. (2008). *Ungdomarna och idrotten, tonåringars idrottande i fyra skilda miljöer*. Avhandling vid Pedagogiska institutionen, Stockholms universitet
- Larsson, H. (2001) *Iscensättningen av kön i idrott. En nutidshistoria om idrottsmannen och idrottskvinnan*. Stockholm: HLS Förlag
- Larsson, J (2006) *Vem sätter sin kille i ridskola?* Psykologexamensuppsats, Vol VII (2006):17. Institutionen för Psykologi, Lunds universitet.
- Lerge, J. & Nordström, S. (2007) *Psykisk ohälsa hos barn och ungdom – en intervjustudie om hur man som ridlärare kan hjälpa barn och ungdomar som mår psykiskt dåligt*. FDA nr. 339. Hippologenheten, SLU.

Lundesjö Öhrström, S. (1998). *Ridlektion ett triangeldrama mellan elev, häst och lärare. En studie om elevers inlärningsituation i samband med ridlektioner*. Uppsala universitet, C/D-uppsats.

NS (2008) *Hästen i kommunen – betyder mer än du tror. En praktisk guide för kommunens medarbetare*. Stockholm.

Patel, R. & Davidsson, B. (2003) *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur

Redelius, K. (2002). *Pedagogiska perspektiv på idrott. Barnidrotten i ett samhällsperspektiv* s.57-72. Stockholm: HLS Förlag.

Stalfelt, A. (1997) *ridundervisningen historia – ridpedagogikens utveckling i Sverige under 1900-talet*. Examensarbete 5p, Gymnasieläroprogrammet. Uppsala universitet.

Ståhlberg, U. (1999) *Den svenska ridskolan 50 år 1948-1998*. Opublicerad artikel

Svensson, P-G. & Starring, B. (1996) *Kvalitativa studier i teori och praktik* Lund: Studentlitteratur

Säljö, R. (2000) *Lärande i praktiken – ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.

Säljö, R. (2005) *Lärande och kulturella redskap: om lärprocesser och det kollektiva minnet*. Nordsteds Akademiska förlag: Stockholm.

Thorell, G. (2010). *Hur kommer det sig att så få pojkar rider på ridskola? – en kvalitativ studie om ridinstruktörers uppfattningar och erfarenheter om ridskolans verksamhet ur ett genusperspektiv*. Ej seminariebehandlad D-uppsats i Idrottsvetenskap. Fakulteten för samhälls- och livsvetenskaper, Karlstads universitet.

Trost, J. (2005) *Kvalitativa intervjuer* Lund: Studentlitteratur.

Internet

Hedenborg, S. (2009). Till vad fostrar ridsporten? En studie av ridsportens utbildningar med utgångspunkt i begreppen tävlingsfostran, föreningsfostran och omvårdnadsfostran. *Educare* 2009:1, s.61-78. Lärarutbildningen Malmö Högskola.
<http://hdl.handle.net/2043/8424> (hämtad 2010-04-18)

RF (2006) Kvinnor och män inom idrotten 2005 – statistik från RF.
http://www.rf.se/ImageVault/Images/id_154/scope_128/ImageVaultHandler.aspx (Hämtad 2009-06-08).

RF (2007) Idrotten i siffror.
http://www.rf.se/ImageVault/Images/id_121/scope_128/ImageVaultHandler.aspx (Hämtad 2009-08-07).

SOU(2008) Föreningsfostran och tävlingsfostran 2008:59. Kulturdepartementet.
<http://www.sweden.gov.se/sb/d/10016/a/106671> (hämtad 2010-04-19)

SvRF (2008) Utbildningstrappan.
http://www3.ridsport.se/ImageVault/Images/id_9/ImageVaultHandler.aspx (Hämtad 2009-08-04).

SvRF (2009a) SvRF's Verksamhetsberättelse 2008.
http://www3.ridsport.se/ImageVault/Images/id_5012/ImageVaultHandler.aspx (Hämtad 2009-06-08).

SvRF (2009b) Har din klubb någon kvalitetsskylt?

<http://www3.ridsport.se/Utbildning/Ridskola/Kvalitetsmarkning/Kvalitetsmarkta-klubbar/>
(Hämtad 2009-08-05).

Vetenskapsrådet. (2002). Forskningsetiska principer inom humanistisksamhällsvetenskaplig forskning [Elektronisk version]. Stockholm: Vetenskapsrådet.

http://www.vr.se/download/18.7f7bb63a11eb5b697f3800012802/forskningsetiska_principer_tf_2002.pdf (Hämtad 2009-08-15)